

Akademikern.

Medlemsmagasinet från Akademikerförbundet SSR

Det är bråda tider för
Sam Assadi (S) och
Amanda Thonander (M).
I valrörelsen tar arbetet
all vaken tid.

Med valdagen i sikte

Vem bestämmer vad facket tycker?

Läs mer om kongressen och
hur du kan påverka här

Akademikerförbundet SSR

KOMPETENSUTVECKLING MED EFFEKT HOS KARLSTADS UNIVERSITET!

Kunskap har bara ett värde om den används. Vårt varumärke Treffekt® innebär att vi är tre parter; Karlstads universitet, deltagare och chef/organisation som tillsammans skapar förutsättningar för att kunskapen från uppdragsutbildningen kommer till användning och skapar värde i er verksamhet.

Tillsammans med din organisation skräddarsyr vi utbildningar men vi har också färdiga kurser. Här kommer lite exempel:

- Avancerad dataanalys och ai i praktiken 7.5 hp
- Case management vid samsjuklighet 7.5 hp
- Ekonomi för icke ekonomer i ledande befattning 10 hp
- Lokalsamhällets resiliens 7.5 hp
- Praktiskt ledarskap - att leda utan att vara chef
- Styrning av digital transformation 7.5 hp
- Utbildning för hjälpmedelskonsulenter 7.5 hp
- Utbildning för hjälpmedelstekniker 15 hp

Uppdragsutbildning
KARLSTADS UNIVERSITETS UPPDRAGS AB

Treffekt®

UPPFÖRANDE

Mer hyfs i debatten, tack!

**Annika
Clemens**

Chefredaktör
Akademikern

Foto: Viktor Gårdsäter

En vän berättade häromdagen att hon har gått med i ett politiskt parti. Kanske för att bli aktiv i lokalpolitiken till att börja med och sedan, vem vet?

Hon går mot strömmen. Allt färre engagerar sig i politiska partier. Antalet medlemmar har minskat så mycket att vissa varnar för att det är ett hot mot demokratin. I vissa kommuner är det svårt att fylla valsedlar. Särskilt svårt är det att få unga att engagera sig partipolitiskt.

Och det är ju inte så konstigt med tanke på tonen i det offentliga samtalet. Var fjärde förtroendevald uppger att de har utsatts för någon form av trakasserier till följd av sitt uppdrag.

Var fjärde. Det är helt enkelt inte okej.

Tipsa oss!

Akademikern
är till för dig.

Vad vill du
läsa om?

Mejla
redaktionen@
akademikern.se

Det är ändå beundransvärt att folk, trots det, fortsätter att engagera sig. Ensamma, förargade medborgare verkar stå bakom många av otrevligheterna, men även representanter för andra partier.

Så skärpning nu – gör en insats för demokratin och bättra på tonläget. Just i dessa dagar är landets politiker ute och kampanjar nästan varje vaken minut. De knackar dörr, debatterar och sprider sina budskap.

Om någon knackar på din dörr inför valet, även om det inte är från just ditt favoritparti, glöm inte bort att vara hövlig. Låt bli att vara sur och lägg inte ut otrevliga inlägg på sociala medier efteråt. I stället kanske det är läge att tacka för att de bidrar till demokratin. ●

”Nu är det bara
att kötta in i kaklet
som gäller.”

8

Ordförande

”Sverige måste sätta
välfärden först.”

12

Distansarbete

Riktlinjer behövs
för arbetsmiljö vid
hemarbete.

14

Nya lagar

Informationsplikt på
myndigheter oroar.

17

Frågan är ...

Hur hanterar man
jobbiga möten?

21

Dygnet runt

Det är valrörelse och
jobb varje vaken
minut för politiker.
”En speciell tid.”

31

Snabb reformtakt

Har demokratin fått
betala priset?

38

Stört samtal

Tonen har hårdnat
i det offentliga
samtalet. Hur
hanterar man det?
Niclas Nilsson
berättar.

44

Var fjärde utsatt

Politiker som hotas
riskerar att tystna.

46

Egna kanaler

Politiker väljer egna
kanaler för att nå
väljarna.

50

Sliten

Ahmed Abdirahman
har träffat Obama
och grundat Järva-
veckan. Men att
lägga all tid på
jobbet har ett pris.

59

Vi svarar

Så ser ditt ansvar
ut för arbetsmiljön.

62

Så funkar det

Utökat tjänstemanna-
ansvar.

64

Fackligt

Stöd till ukrainska
facket har lett till
förhandlingar.

66

I luften

Klimatfrågan aktuell
för vägvisare.

”Hur lång tid
har jag på den här
planeten?”

KONTAKTA OSS

redaktionen@akademikern.se
www.akademikern.se

Redaktion

Chefredaktör & ansvarig utgivare

Annika Clemens,
08-556 06 440,
annika@akademikern.se

Art director Sandra Johnson

Reportrar

Tim Andersson, Therese Johansson,
Karin Persson

Fotografer

Christian Andersson, Johan
Bergmark, Tor Johnsson

Omslag Johan Bergmark

Korrektur Monika Lann

Tryck Norra Skåne Offset

Produktion

A4 Text & Form på uppdrag av
Akademikerförbundet SSR.
www.a4.se

Annonser

Adsales, John Björs:
073-590 25 32, john@adsales.se

Prenumeration

Medlemsprenumeration:
medlem@akademssr.se
Övrig prenumeration:
prenumeration@akademssr.se
Gratis för medlemmar. Övrig
prenumeration inom Sverige 350 kr

Akademikerförbundet SSR

Box 12800, 11296 Stockholm
Besöksadress: Mariedalsvägen 4,
11296 Stockholm/ www.akademssr.se

Utredning – Behandling – Akut

Vi är ett HVB-hem för familjer sedan 1986. Vi erbjuder en trygg och utvecklingsstimulerande miljö för både barn och vuxna. Och har så gjort i över 30 år men vi är inte nöjda med det utan jobbar hårt för att fortsätta utvecklas!

Nanolfsvillan är beläget centralt i Finspång och har plats för 8 familjer som bor i egna lägenheter. Vi arbetar såväl med traditionella behandlingsplaceringar, utredningar som med kortare, flexibla placeringar.

Vi har idag ramavtal med 191 kommuner.

Besök www.nanolfsvillan.se
eller ring oss på 0122-159 89
så berättar vi mer.

www.nanolfsvillan.se • tel. 0122-159 89

Trygghet i kunskap – när tiden inte räcker till

Många verksamheter vill ge rätt stöd vid **våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck**, men hög arbetsbelastning gör att viktiga uppgifter som remissvar, handlingsplaner och kompetensutveckling ofta får stå tillbaka.

Med lång erfarenhet inom området hjälper jag er att frigöra tid, stärka kvaliteten och skapa bättre förutsättningar för att hjälpa fler.

Jag hjälper organisationer att stärka kompetens, kvalitet och trygghet genom:

- Föreläsningar och utbildningar
- Handlingsplaner, rutiner, checklistor
- Remissvar och sakkunnigt stöd

Kontakta mig gärna för ett förutsättningslöst samtal.

www.helenecarlsson.se

Heléne Carlsson
Konsult & Utbildning AB

38

Eskilstuna / Samtal

Hur bemöter man hat på nätet? Niclas Nilsson från Expo delar med sig av tips och råd.

21

**Val 2026 /
Kandidater**

Sam Assadi (S) från
Värmdö och Amanda
Thonander (M), Lund,
har fullt upp.

50

Järva / Pionjär

Ahmed Abdirahman
har tagit det politiska
samtalet till orten.

Ordförande

VAL 2026

Sverige måste sätta välfärden först

Heike Erkers

Förbundsordförande
i Akademiker-
förbundet SSR

Demokrati är inte bara rösten vi går och lägger på valdagen, debatter och politiska samtal. Demokratin finns också i mötet med socialsekreteraren, arbetsförmedlaren, kuratorn, handläggaren och andra som arbetar för det gemensamma. Det är avgörande för en demokrati om människor känner sig sedda av samhället eller ej. Det är därför vi som förbund engagerar oss så mycket i det demokratiska samtalet.

Den trygghet som krävs för ett demokratiskt välfärdssamhälle byggs också med socialt ansvar, fungerande välfärd och människor som får hjälp innan problemen vuxit sig oöverstigliga. Därför måste Sverige prioritera välfärden. Frågan är inte om vi har råd med välfärden,

**Förbundet
i sociala
medier**

@akademssr / @akademikerforbundetssr

utan vad det kostar oss att låta bli. I arbetsmiljö, i tillit, i mänsklig värdighet – och ytterst i demokratin styrka.

Från förbundets sida har vi drivit tre konkreta frågor extra tydligt i årets valrörelse:

1. Välfärden behöver prioriteras högre. Välfärden är inte en sektor som alla andra, utan utgör själva samhällskontraktet. När välfärden urholkas märks det inte bara i längre köer, växande ärendehögar och sämre arbetsmiljö för många av våra medlemmar. Det märks i tilliten mellan människor. Det märks i tilltron till hela det offentliga och tron på samhällskontrakten.

Akademiker- förbundet SSR

Besök förbundet på
Akademssr.se

2. Trygghetssystemen är inte en kostnad – de är demokratisk infrastruktur. När vi blir sjuka, arbetslösa eller behöver stöd ska samhällets svar inte vara misstänksamhet. Våra trygghetssystem måste vara designade för att bära oss tillbaka till arbete och vardagslivet utan oro. Det ska vara ett finmaskigt skyddsnät som håller oavsett vem du är.

3. Arbetsmarknadspolitiken måste handla om stöd, kompetens och framtidstro. Arbetslösheten har bitit sig fast i Sverige och vi ser nu hur även helt nya akademikergrupper får svårare att komma i arbete efter examen. Arbetsmarknadspolitiken har varit svårt misskött av politiker från båda sidor politiken under många år nu. Ett allt större ansvar läggs över på både kommuner

och privata aktörer samtidigt som stora delar av Arbetsförmedlingens uppdrag har monterats ned.

Ett större ansvar läggs också på den enskilda individen att genom sina egna kontaktnät hitta arbete, tryggheten kring dig som arbetslös är försvagad i dag. Det krävs ett återupprättande av en nationellt sammanhållen arbetsmarknadspolitik som ges rätt förutsättningar och kan den lokala arbetsmarknaden.

Akademikerförbundet SSR tar aldrig ställning för eller emot något politiskt parti, däremot tar vi ofta ställning i politiska sakfrågor. Vi gör det både för att det handlar om vilket samhälle vi vill ha, men även för att det är politiska beslut som påverkar våra medlemmars vardag i kommuner, regioner och på myndigheter.

Ett öppet demokratiskt Sverige börjar i ett enkelt löfte: Vi tar ansvar för varandra och det gemensamma. Därför måste Sverige sätta välfärden först och det skulle behöva synas tydligare i denna valrörelse.

“Frågan är inte om vi har råd med välfärden, utan vad det kostar oss att låta bli.”

Motivations DAGEN

**Boka senast
9 oktober!**

Ord pris 4 990:-
+ moms

ÅRETS BÄSTA ARBETSDAG!

Samla kollegorna och avsluta arbetsåret med en inspirerande föreläsningdag fylld av lärande, skratt och nya perspektiv.

JUST NU!

3 990:-

+ MOMS PER PLATS

MALMÖ

20 NOV

SLAGHUSET

GÖTEBORG

4 DEC

SCANDIC GÖTEBORG CENTRAL

STOCKHOLM

11 DEC

STOCKHOLM WATERFRONT

BOKA PÅ MOTIVATIONS DAGEN.SE

Skanna QR-koden för att läsa mer och boka

Läs mer

Här är korta utdrag från nätet.
Följ nyhetsflödet och läs artiklarna
i sin helhet på Akademikern.se.

KRIMINALVÅRD

Uppskattat besked om 13-åringar i fängelse

I början av sommaren meddelade justitieminister Gunnar Strömmer att regeringen drar tillbaka förslaget om att sänka straffmyndighetsåldern till 13 år för vissa grova brott. I stället röstade riksdagen senare igenom ett reviderat förslag där 14-åringar kan dömas till fängelse.

Beskedet att dra tillbaka lagförslaget om 13-åringar möttes med jubel från bland annat Akademikerförbundet SSR och delar av civilsamhället. Även Jacques Mwepu, chef på Kumlaanstalten, välkomnade beskedet, men är tveksam även till 14-årsgränsen.

– I grunden handlar det fortfarande om barn. Men de folkvalda fattar besluten och vi får finna oss i det. Jag ska göra allt jag kan för att se till att de här barnen tas om hand i enlighet med barnkonventionens intentioner.

ARBETSMILJÖ

Mobbning ökar risk för sjukfrånvaro

Mobbning på jobbet leder inte bara till en ökning av depressionssymptom, det ökar även risken för ökad sjukfrånvaro, enligt ny forskning.

Stress, ångest och depression är bland de vanligaste orsakerna till sjukfrånvaro och mobbning kan alltså vara en orsak.

– Det var överraskande att sambandet var så konsekvent. Det fick långtgående konsekvenser, säger forskaren Rebecka Holmgren vid Stockholms universitet.

ARBETSMILJÖ

Chefers arbetsmiljö i fokus

Chefers arbetsmiljö glöms ofta bort, men det behövs stöd för att leda den förändring som krävs för att utveckla välfärden.

I ett nytt partssamarbete, bland annat med Akademikerförbundet SSR och SKR, undersöks vilka förutsättningar och särskilda villkor som skulle stödja chefers möjligheter att leda framtidens välfärd.

DISTANSARBETE

Riktlinjer behövs för den som jobbar hemma

– Distansarbete är här för att stanna, och kommer bli en av nycklarna till kompetensförsörjningen. Rutiner måste finnas på plats.

Det säger Daniel Hjalmarsson, utvecklingsstrateg på Akademikerförbundet SSR.

I regeringens nya arbetsmiljöstrategi för de kommande fem åren finns skrivelser om distans-/hybridarbete, där man konstaterar att det kan ha positiva hälsoeffekter, påverka personalomsättningen positivt och

bidra till produktivitet och arbetsprestation under rätt förutsättningar.

– Det har varit svårt i dagens regelverk att jobba med distansarbete som arbetsmiljöfråga och där är vi glada att regeringen har valt att lyssna på oss.

Regeringens arbetsmiljöstrategi tar upp hot och våld och otillåten påverkan.

– Du är mer utsatt om du sitter hemma. Att få digitalt våld och hot till sig vid köksbordet, kanske med dina barn i närheten, är olustigt. Otryggheten tränger in i hemmet och det är svårare att skaka av sig än när man är på kontoret. Där finns chef och kollegor som kan fungera som ett direkt stöd om man blir utsatt. Sitter man hemma är man mer utelämnad.

Men Daniel Hjalmarsson efterlyser ytterligare riktlinjer och forskning.

– Särskilt för arbetsplatser som inte omfattas av kollektivavtal. Vad gäller?

ELEVHÄLSA

Skrev eget remissvar

Skolkuratorer med beteendevetar-examen gick samman och skrev ett remissvar till regeringen i frågan om framtidens elevhälsa. I utredningen "En förbättrad elevhälsa" föreslås en legitimation för skolkuratorer, något som skulle kräva en socionomexamen.

Men beteendevetarerna menar att även deras bakgrund är relevant för yrket.

– Man måste bredda synen på vilka som kan jobba som kuratorer, säger skolkurator Stina Hellberg.

Akademikerförbundet SSR har länge drivit på för en legitimation för skolkuratorer. För skolkuratorer med beteendevetarutbildning kräver förbundet generösa övergångsregler.

– Skolan och elevhälsan behöver deras kompetens. Men för den framtida skolkuratoren kommer kravet vara socionom eller motsvarande, säger förbundsordförande Heike Erkers.

27

yrken undantas från lönekravet på 34 470 kronor för utrikes födda för att få arbetstillstånd i Sverige.

Lönekravet höjdes den 1 juni.

Hela listan finns på
Akademikern.se.

Registrera dig
som chef idag!

Har du blivit chef? Grattis till din nya roll! När du som är medlem i **Akademikerförbundet SSR** blir chef och registrerar det hos oss blir du också automatiskt medlem i **Svensk Chefsförening**.

Rollen som chef är speciell. Du är både anställd och företrädare för arbetsgivaren och just därför finns Svensk Chefsförening. Vi kan chefsfrågor och vi kan ge dig som är chefsmedlem rätt typ av stöd och möjlighet att utvecklas i din roll.

Läs mer om allt du får här!

Svensk
Chefsförening
EN DEL AV AKADEMIKERFÖRBUNDET SSR

Kriminalvården är en av sex myndigheter där de anställda är skyldiga att rapportera till polisen om de möter någon som de misstänker inte har rätt att vara i landet.

LAGSTIFTNING

Nya lagen om informationsplikt skapar oro

En och en halv månad har gått sedan den omstridda informationsplikten infördes. På Kriminalvården växer oron för att kontroll riskerar att tränga undan det rehabiliterande arbetet.

I mitten av juli trädde den omstridda informationsplikten i kraft, som liknats vid en "angiverilag" av kritiker. Den innebär att myndigheter är skyldiga att meddela polisen

om det finns anledning att anta att någon saknar rätt att vistas i Sverige.

Är lagen ett nödvändigt verktyg för att få ordning på skuggsamhället – eller ett hot mot tillit, demokrati och papperslösas rättigheter? Lotta Helin, förtroendevald i Saco-S på Kriminalvården, är djupt kritisk.

– Relationen till våra klienter kommer att försämrast. Vi jobbar mycket rehabiliterande och är beroende av klienternas tillit för att de ska våga berätta saker för oss. Det är viktigt i behandlingen för att minska återfall i brott.

Vad kan lagen få för konsekvenser?

– Dels kommer det leda till en känsla av att man inte kan berätta någonting för oss, att klienterna tystnar. Dels kommer besöken på anstalterna minska för dem vars anhöriga lever i gränslandet. Rädslan för myndigheter kommer att öka helt enkelt.

Läs mer

Du hittar alla artiklar om informationsplikten i sin helhet på Akademikern.se.

Sex myndigheter

• Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Pensionsmyndigheten och Skatteverket är sedan den 13 juli skyldiga att på eget initiativ lämna uppgifter till polisen om de möter en utlänning som inte har rätt att vistas i landet.

– Allt hänger ihop. Det har kommit flera lagar som försvagar den personliga integriteten och som kommer att påverka vårt arbete med klienterna då den viktiga tilliten skadas.

Lotta Helin tycker att nya lagen är vag och befarar svåra gränsdragningar.

– Vad betyder "anledning att anta"? Om vi gör ett hembesök och det befinner sig personer med svart hår och brunt skinn i bostaden, ska jag då anta att de är här illegalt? Det är en djupt rasistisk lagstiftning.

Samtidigt får statligt anställda ett utökat straffansvar när brottet "missbruk av offentlig ställning" införs.

– De här två lagarna hör ju ihop, och kommer leda till att folk blir rädda att göra fel. Känslan är att snaran dras åt.

Än har lagen inte landat bland medlemmarna, men Lotta Helin tror att oron ökar när det kommer prejudikat.

– Min största farhåga är att Kriminalvårdens hjälpande hand försvinner och tas över helt av övervakning, kontroll och straff. Då får vi se en ökning av återfall i brott, det är jag övertygad om. ♦

Oklart straff för den som inte informerar

Vad väntar för den som inte rapporterar en person som kan antas vara papperslös?

Lagen är ny och har ännu inte prövats rättsligt eller arbetsrättsligt. Troligt är att den kan leda till en disciplinåtgärd från arbetsgivaren, men det kanske även kan få rättsliga konsekvenser.

En möjlighet är att den som låter bli att rapportera en miss-tänkt papperslös till polisen gör sig skyldig till det nya brottet missbruk av offentlig ställning. Brottet är en del i det skärpta tjänstemannansvaret som trädde i kraft i augusti, vars syfte är att bekämpa maktmissbruk och korruption. Den tjänsteman som vidtar en åtgärd, eller låter bli att göra det, som leder till att någon gynnas felaktigt gör sig skyldig till missbruk av offentlig ställning. Det gäller även när det inte rör sig om myndighetsutövning. Straffet är böter eller fängelse i upp till två år.

Även om de två lagskärpningarna klubbades samma dag i riksdagen i början av sommaren är det oklart om regeringens avsikt är att straffa tjänstemän på de sex myndigheterna om de skulle underlåta att anmäla papperslösa.

Justitiedepartementet meddelar att det är upp till domstolarna att avgöra detta.

Akademikerförbundet SSR är ett av flera fackförbund som har kritiserat lagen om informationsplikt.

Mest läst på Akademikern.se under sommaren

Nytt brott för offentliganställda
kan ge fängelse

Får chefen störa dig på semestern?
Här är reglerna

27 yrken undantas från lönekravet

Förbundet: Legitimationen viktigast

Kumlachefen välkomnar
besked om 13-åringar

Valet närmar sig och
på **Akademikern.se** följer
vi de aktuella frågorna
för samhällsvetare.
Missa inte det!

Akademikern.

Frågan är ...

Väl tillbaka efter semestern kan kalendern fyllas av möten – många trevliga, andra mindre trevliga.

ARBETSMILJÖ

Hur bemöter man skitsnack, härskartekniker och rättshaverister på bästa sätt?

Text: Therese Johansson
Illustration: Getty Images

Jennifer Eriksson
HR-strateg på Jordbruksverket

– **Skitsnack på jobbet** är vanligt och ett symptom på dålig arbetsmiljö. Det bottnar ofta i konflikter som man inte kan, vill eller orkar ta tag i. Man pratar om varandra i stället för med varandra.

Otydligt ledarskap är en grogrund till dålig arbetsmiljö. Man vet inte vad som förväntas, vilket leder till otrygghet, spekulationer och i förlängningen frustration och skitsnack.

Det är viktigt att inte låta det eskalera. Ju längre tid som går och man inte gör något, desto värre blir det. Om man vet vem som är inblandad brukar jag råda till att ta ett enskilt samtal med den eller dem det gäller.

Ett första steg är att prata med hela arbetsgruppen kring kultur och värderingar, hur man pratar och beter sig mot varandra, till exempel på

Frågan är ...

→ ett ATP. En bra sak är att gå igenom kultur och "ordningsregler" redan på introduktionen för nyanställda.

Att stoppa ner huvudet i sanden fungerar aldrig. Bättre att ta tag i problem tidigt, annars blir det mer jobb.

"Rättshaverister har ofta en fenomenal förmåga att spela ut människor mot varandra."

JAKOB CARLANDER

Anna Olofsson

Föreläsare om härskartekniker

– **Härskartekniker finns** överallt, både medvetet och omedvetet. Det kan vara svårt att få syn på om man inte är den som utsätts. Men det finns verktyg och metoder för att hantera det.

Att våga synliggöra härskartekniker kräver mod, och hur man bemöter det beror på vem som utför det och om det sker medvetet eller omedvetet. Är det en kollega du är trygg med

kan du i enrum förklara hur du upplevde situationen. Ofta kan det räcka med att personen själv blir medveten om sitt beteende.

Blir man utsatt i grupp och den person som utövar härskartekniker är medveten om sitt beteende är det svårare. Då kan man behöva stöd från tredje part, till exempel chef, HR-person eller facklig företrädare.

Det gäller att man har flera konkreta exempel innan man tar det vidare högre upp.

Skriv ner alla händelser och hur du upplevt dem, konkretisera varje situation och detalj.

Vi har alla också ett eget ansvar att titta på oss själva. Hur fungerar jag i en grupp? Tar jag över? Använder jag härskartekniker utan att jag är medveten om det? Det är nyttigt att blicka inåt.

Jakob Carlander

Psykoterapeut och författare

– **Rättshaverister är** en liten grupp som slukar stort utrymme av resurser och arbetstid. Problemet uppstår när systemet missbrukas och överbelastas. Då påverkas både verksamheten och arbetsmiljön.

Att ständigt utsättas för kritik eller påträngande beteende är dränerande och det kan innebära en oro att beteendet ska eskalera och bli hotfullt. Beteendet kan också påverka arbetsplatsen i stort. Rättshaverister har ofta en fenomenal förmåga att spela ut människor mot varandra, att slå in kilar mellan personalen. Detta kan göra att skitsnack i fikarummet frodas.

Kritik mot dig som yrkesperson måste du tåla, enligt JO. Men när rättshaveristen blir personligt fokuserad eller om du känner dig stalkad ska du omedelbart avsluta kontakten och lämna över ärendet. Om beteendet fortsätter kan det bli aktuellt att göra en polisanmälan med stöd i den nya lagen om förolämpning mot tjänsteman.

I dag ses rättshaveristiskt beteende allt oftare som en arbetsmiljöfråga. Det är viktigt att chefer erbjuder stöd och hjälp när anställda utsätts.

Trygga skyddsinsatser med fyra beviljade IVO-tillstånd.

Omsorg Skydd Säkerhet – finns på flera orter i Sverige.

Omsorgsbetonad
skyddsplacering i skyddat
boende

Medlem i
Vårdföretagarna

Säkerhetstransporter
av erfarna experter

Boenden med
självhushåll på flera
orter i Sverige

Barnrättsfokus

Omsorg Skydd
Säkerhet AB

SEDAN 2013

Nytablering

Hjälp att lära sig
leva skyddad

BRA-samtal

Samtalsmetod
Samtal om frihet

Hjälp ut i skola
och förskola

Omsorg Skydd
Säkerhet AB

Tel. 010-333 17 00 • placering@omsorgskyddsakerhet.se
Läs mer på www.omsorgskyddsakerhet.se

Chefspodden

Nytt
avsnitt
ute nu!

»Skvallrar du på chefen så hamnar du i frysacket.«

Möt **Maria Fors Brandebo**, forskare på
Försvärshögskolan, i ett spännande samtal
med **Rasmus Malm** i *Chefspodden*.

Chefspodden är ett samarbete mellan Svensk Chefsförening,
en del av Akademikerförbundet SSR, Chefstidningen och produktionsbolaget A4.

I podden möter du erfarna ledare, forskare och experter.

Du hittar Chefspodden där poddar finns.

Chefs
tidningen

Svensk
Chefsförening
EN DEL AV AKADEMIKERFÖRBUNDET SSR

Fullt ös inför valet

I var sin del
av landet jobbar
Sam Assadi (S) och
Amanda Thonander
(M) stenhårt för ett
framgångsrikt val.
Ideologiskt står de
långt ifrån varandra,
men en sak är de
överens om: De
kan aldrig göra
tillräckligt.

Text: Karin Persson
Foto: Johan Bergmark (Stockholm),
Christian Andersson (Lund)

P

På uteserveringen i centrala Lund har ett tjugotal moderata partimedlemmar samlats i försommarvärmen för något kallt att dricka och en varmkorv. "Man äter aldrig så mycket korv som under en valrörelse", säger en kvinna och fiskar glatt upp en kokt ur den stora kastrullen.

De politiska diskussionerna drar i gång direkt. Har man gjort rätt när man sänkt "priset vid pump"? Borde Forssell ha sagt det där om att tonårsutvisningar inte "känns rätt i hjärtat"?

Det ser dystert ut inför höstens val, tycker någon och får medhåll från flera andra.

– Ja, men jag tror att mycket kan hända på slutet. Bland dem som fortfarande inte hade bestämt sig på valdagen röstade sju av tio på Tidöpartierna i förra valet, säger Amanda Thonander med tillförsikt.

Hon är ordförande i såväl arbetsmarknads- och socialnämnden som

kommunstyrelsens upphandlingsutskott och trygghetsberedning. Inför höstens val kandiderar hon dessutom till riksdagen.

När allt fler tar plats runt bordet behövs ett neutralt samtalsämne. Semestern, griper Amanda Thonander tag i. Hur ser planerna ut? Segling för någon, tre veckor på Kreta för en annan. Själv kan hon inte unna sig mycket ledighet den här sommaren. En vecka precis efter Almedalsveckan får räcka.

Syftet med eftermiddagens sammankomst är att kommunalrådet Rasmus Törnblom ska presentera Moderaternas vallöften för att göra Lund till "världens bästa plats att växa upp på" (en fras han återkommer till mer än en gång under sitt framförande). Det handlar om ökad lärartäthet, insatser för den vardagliga tryggheten och sänkta skatter och avgifter. "Kommunalskatten då? Den är ju så hög", påpekar en man bland åhörarna. →

**"Man får bli bra på
att multitaska som
politiker, annars
går det inte."**

AMANDA THONANDER

”Moderaternas politik är rättvis för att den som gör rätt för sig också belönas för detta.”

AMANDA THONANDER

→ – Jag tror att du är på rätt ställe om du vill ha sänkt kommunalskatt, konstaterar kommunalrådet.

Medan han pratar riktar Amanda Thonander ömsom blicken mot honom, ömsom ner i mobilen.

– Man får bli bra på att multitaska som politiker, annars går det inte. Månaderna före valet är som att befinna sig i en torktumlare. Det är väldigt mycket kommunikation på sociala medier och så ska jag träffa så många väljare jag bara kan, berättar hon när vi slår oss ner för intervju.

Tidigare den här dagen har hon medverkat i en filmad intervju med SVT om en förändring i alkohollagstiftningen som Moderaterna jobbat för. I dag har man också jublande annonserat att man kommande vecka ska öppna ”Kristerssons bar” för en dag här i Lund. Det blir första baren i landet som inte serverar mat.

– För mig har Moderaterna alltid varit partiet som står för att människor ska få bestämma över sina egna liv i så stor utsträckning som möjligt.

Moderaternas politik är rättvis för att den som gör rätt för sig och anstränger sig också belönas för detta.

Amanda Thonander har jobbat heltid som politiker sedan valet 2022. Innan dess var hon civilanställd hos Polisen och fritidspolitiker. Hon berättar att hon kommer från en ”ganska stökig” barndom med en mamma som själv vuxit upp i fosterhem och som fick Amanda Thonander när hon var 18 år gammal. Under uppväxten odlades ett starkt samhällsengagemang.

Amanda Thonander

Utbildning
Kriminolog

Arbetar
Moderat
kommunpolitiker
i Lund

– Mamma har varit väldigt bra, men om inte samhället sett ut som det gör hade jag inte fått de möjligheter jag har fått. Jag har kunnat spela handboll nästan gratis i tio år av mitt liv, fått låna hur mycket böcker jag vill på biblioteket. Nu vill jag göra en demokratisk värnplikt, göra vad jag kan för att Sverige ska bli ett bättre land att leva i.

Även för Sam Assadi, som arbetar för Socialdemokraterna i Värmdö kommun, ligger förutsättningar under uppväxten bakom det starka samhällsintresset. Föräldrarna som arbetade inom äldreomsorgen pratade alltid politik hemma. Det gjorde också morfar. De kom från Iran och Sam Assadi lärde sig tidigt att demokrati inte är något som kan tas för givet.

En händelse under skoltiden, då en flicka misshandlades svårt för att hon bar slöja, blev katalysator för hans aktivism.

– Det triggade i gång mig. Jag började engagera mig i ungdomsfull-

mäktige och sådana ganska opolitiska forum. Första året på gymnasiet gick jag med i SSU. Jag är socialdemokrat för att jag tror att jämlikhet är källan till frihet. Det är essensen i min livs-
askådning, säger han.

I början av sin yrkeskarriär arbetade han som politisk tjänsteman. Nu har han, precis som Amanda Thonander, jobbat heltid som politiker sedan valet 2022 och är ordförande för socialnämnden i Värmdö kommun.

Vi möts på nationaldagen då Socialdemokraterna, liksom övriga riksdagspartier, tar tillfället i akt att

**Sam
Assadi**

Utbildning
Statsvetare

Arbetar
Social-
demokratisk
kommun-
politiker
i Värmdö

**”Jag är social-
demokrat för
att jag tror att
jämlikhet är
källan till frihet.”**

SAM ASSADI

→ bedriva valkampanj på många platser i landet. Gustavsbergs hamnområde är fyllt av foodtrucks, loppisbord, fiskedamm och en hoppborg. Fyra SSU:are och Sam Assadi liknar en skallgångskedja när de driver framåt i sina klarröda jackor bland strosande nationaldagsfirare.

"Allt går till valrörelsen, varenda liten beståndsdel av mig. Månaden före valet är det dygnet runt."

SAM ASSADI

Flertalet tackar vänligt men bestämt nej till de utsträckta pamfletterna, men Sam Assadi lyckas ändå få till samtal med förvånansvärt många. Snabbt glider diskussionerna in på frågor om skattehöjningar, pensionsavsättningar och vinstdrivande skolföretag. Det senare är hans viktigaste fråga när det gäller riksdagsvalet.

– Jag har uppfattningen att du inte kan bygga ett gott samhälle om du inte har en likvärdig skola.

Under valrörelsen pratar han med så många människor han bara kan. Det idoga dörrknackandet han och kollegorna ägnar sig åt är essentiellt. Och det handlar mer om att lyssna än om att prata själv.

– När man står utanför någons dörr blir samtalen mycket på den

← Valrörelsen är en mycket speciell tid, säger Sam Assadi.

personens villkor, och det gillar jag. Jag jobbar för dem. Det är viktigt att ta in vad de tänker och känner, hur deras vardag är. Hur går det på förskolan, hur funkar trafiken?

Sam Assadi beskriver valrörelsen som en mycket speciell tid. Inom sig upprepar han ett citat från Karin Boye: ”Hela min själ har jag knutit till en tanke”.

– Allt går till valrörelsen, varenda liten beståndsdel av mig. Månaden före valet är det dygnet runt.

Han och Amanda Thonander berättar om samma baksidor av yrket. Det handlar om hot och hat, vilket främst når dem via sociala medier.

Men ännu mer tärande är känslan av otillräcklighet.

– Jobbet övergår till en livsstil. Det är inte alltid en positiv känsla. Politiker är också människor med relationer och fritidsintressen, och ibland känner jag att jag inte räcker till, säger Sam Assadi.

Under intervjun i Lund berättar även Amanda Thonander att hon ofta tvivlar på sitt yrkesval.

– Det tar väldigt mycket av mig att lägga så mycket tid och energi och aldrig känna att jag gör tillräckligt. Det hade varit skönt ibland att kunna lämna jobbet på jobbet när man går hem.

Det är viktigt att prata med så många väljare som möjligt inför valet.

← Både Sam Assadi och Amanda Thonander kandiderar till riksdagen.
Amanda på valbar plats och Sam lite längre ner på listan.

→ Samtidigt fyller arbetet dem båda med mening.

- Att vara politiker är det absolut finaste förtroendet jag kan tänka mig, och att jobba med sitt största intresse är helt fantastiskt, säger Amanda Thonander.

För henne handlar den viktigaste valfrågan om trygghet. Det mest grundläggande en stat ska göra för medborgarna är att se till att de är trygga, tycker hon.

- Om inte det funkar så funkar inget annat heller. Innan vi helt och hållet kan känna oss fria måste vi också vara trygga.

Inför valet hoppas hon förstås att Moderaterna ska gå framåt som parti.

- Man vet aldrig hur det går! Men jag är helt och hållet inställd på att bli riksdagsledamot. Nu är det bara att kötta in i kaklet som gäller, säger hon.

Även Sam Assadi kandiderar till riksdagen, om än inte på valbar plats. Visst vore det roligt att få ta plats åtminstone som ersättare, tillstår han, men han trivs också med arbetet i kommunen där han känner att han kan ta idéer från ax till limpa. Han hoppas att höstens val resulterar i ytterligare fyra år med Socialdemokraterna vid rodret i Värmdö kommun, och att Magdalena Andersson blir statsminister.

- Jag tar inte ut något i förskott, det kräver hårt arbete.

39 000 politiker i landet

- Den allra största delen av politikerna är förtroendevalda i kommuner och regioner. Och de flesta av dessa är fritidspolitiker.
- 529 kommunpolitiker arbetar heltid med sitt uppdrag och 873 jobbar deltid. I regionerna arbetar drygt 300 politiker hel- eller deltid.
- 43 procent av de förtroendevalda är kvinnor. Av riksdagens ledamöter är 158 kvinnor (45 procent) och 191 män.
- 37 procent, drygt var tredje kommun, har en kvinnlig ordförande i kommunstyrelsen. I 52 procent av regionstyrelserna håller kvinnor i ordförandeklubban.
- Bara 6 procent av kommunpolitikerna är mellan 18 och 29 år.

Källor: SKR, SCB och Sveriges riksdag.

Intill en stor parkering ligger Socialdemokraternas lokal där han och partikamraterna bjuder förbipassrande på kaffe. Två barn i tioårsåldern tackar artigt för var sin festis och hjärtformad klubba.

- Lite valmaterial också? Det är ju viktigt nu, det är val i höst, säger Sam Assadi med det stora leendet på plats.

En pamflett plockas (pliktskyldigt?) upp på vägen. Familjen hinner någon meter bort innan frågan kommer: ”Mamma, varför bjöd de på det här?” ●

Nu kraftsamlar vi för att synas på arbetsplatsen!

**Kampanjveckor
2-20 november**

Tips på aktiviteter!

- Lyssna på våra digitala föreläsningar
- Bjud in till frukostmöte med filmvisning
- Sätt upp en rekryterande affisch

Den **2-20 november** är det åter dags för kampanjveckor. Då kraftsamlar vi tillsammans för att synliggöra **Akademikerförbundet SSR** runt om i landet. Våra övergripande teman är Ett öppet demokratiskt Sverige och Säkra kompetensen.

Din förening har chansen att ordna intressanta och givande aktiviteter för medlemmar och blivande medlemmar. På vår hemsida hittar du fler förslag på aktiviteter – oavsett om du jobbar i staten, kommun, region, privat eller i ideell sektor.

Läs mer här!

Akademikerförbundet SSR

Demokrati

Tidöpartierna lovade paradigm- skifte och levererade.

Men har demokratin fått betala priset?

Det är lugnt,
ta det på
kortet bara.

Text: **Karin Persson**

Risken är att vi får sämre beslut för medborgarna, för alternativen utreds inte ordentligt.

GÖRAN SUNDSTRÖM

N

När Tidöavtalet klubbades i oktober 2022 hade de nyblivna regeringspartierna tillsammans med Sverige-demokraterna kommit överens om en politisk handlingsplan med nästan 200 reformförslag som skulle genomföras under kommande mandatperiod. Det gällde minst sagt att kavla upp ärmarna och skrida till verket direkt.

Sedan dess har förslagen på reformer duggat tätt. Särskilt från Justitiedepartementets sida, bland annat ungdomsfängelser, preventiva tvångsmedel och säkerhetszoner i syfte att minska kriminaliteten i samhället.

Men den höga reformtakten har mött skarp kritik från flera håll. Transparensen och möjligheten till överblick har kringskurits, menar exem-

pelvis Akademikerförbundet SSR. Olika remissinstanser, såväl som Lagrådet, har klagat på att de får för lite tid att svara på remisserna – och upplever dessutom att deras invändningar mot förslagen allt oftare ignoreras.

Att hålla hög fart är en känd strategi bland ledare som vill åstadkomma grundläggande förändringar och ge sig på fundamentala principer, menar Göran Sundström, professor i statsvetenskap vid Stockholms universitet. Det kallas översvämningsstrategi eller ”flooding the zone”, när man skickar ut en stor mängd förslag på reformer som man vet kommer att bli hårt attackerade.

– Idén är att det inte spelar någon roll om några förslag blir nerskjutna på vägen, eftersom tillräckligt många kommer att klara sig förbi spärren för att man ändå ska åstadkomma det man vill.

Översvämningsstrategin backas upp av ett narrativ om att det är kris: Landet är i förfall, vilket motiverar exempelvis snabbare utredningar, menar Göran Sundström.

Den huvudsakliga risken är, som han ser det, att vi inte får allsidig belysning av de samhällsproblem vi har och av de förslag till åtgärder som presenteras.

Förändringar under senaste mandatperioden

Ett axplock: Stärkta och inre gränskontroller, avskaffande av rätten till spårbyte, sänkt antal kvotflyktingar, återvändandecenter, höjt lönekrav för arbetskraftsinvandring (2023 och 2026), höjt återvändandekrav, säkerhetszoner, ungdomsfängelser, avskaffad mängdrabatt, ökat informationsutbyte mellan myndigheter, lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna, anonyma vittnen, förstärkt skydd för demokratin och domstolarnas oberoende och skärpta krav för svenskt medborgarskap.

Källa: Akademikerförbundet SSR:s rapport "Tre år med Tidöavtalet – Vad har egentligen hänt?" (2026).

Enligt svensk tradition tillsätts stora utredningar som noggrant reflekterar över olika samhällsproblems beskaffenhet och möjliga lösningar på dessa. Nu är i stället både problembeskrivningarna och lösningarna precis givna på förhand.

– Risken är att vi får sämre beslut för medborgarna, för alternativen utreds inte ordentligt. Regeringen är pepprad av kritiska remissvar, i en omfattning vi aldrig tidigare sett. Men då har man nästan redan bestämt sig från regeringens sida. Det ser man, för den bortser i mycket hög grad från remissvaren.

Ursula Berge som är samhällspolitisk chef på Akademikerförbundet SSR delar Göran Sundströms farhågor. Att föra en politik där man redan på förhand har bestämt vad utredningarna ska komma fram till är egentligen inget nytt, menar hon. Det gjordes även under Januariavtalet, men har blivit ett större problem nu med Tidöavtalet, just på grund av den stora mängd utredningar som tillsatts. Bristen på konsekvensanalys och proportionalitetsbedömning av alla förslag tillsammans är dessutom total, tycker Ursula Berge.

– Förr var den bästa möjliga kunskapen underlag för de politiska beslut som fattades. Nu är det alltmer sällan så. Lagrådet skriver till exempel uttalat att man inte får intryck av att regeringen är intresserad av dess synpunkter. Detta är de bästa juristerna i landet! Men det händer att regeringen presenterar propositionen redan innan Lagrådet har kommit med sitt yttrande.

Hon instämmer också i bilden av att man använder ett krisnarrativ för att motivera de snabba förändringarna. →

Demokratins växer fram

Frihet

1719: Frihetstiden, med minskad makt för kungen och mer för riksdagen, inleds. De första partierna Hattar och Mössor utkämpar hårda politiska strider.

Ny grundlag

1809: Efter ett bakslag för demokratin 1772 då Gustav III genomförde en statskupp och tog tillbaka kungamakten är det nu slut på det kungliga enväldet där kungar och drottningar ensamma styr. Riksdagen arbetar fram en ny grundlag om hur makten ska delas.

Två kamrar

1866: Hittills har Sveriges riksdag bestått av de fyra stånden: adel, präster, borgare och bönder. Nu införs en riksdag med två kamrar. Bara drygt 20 procent av den manliga befolkningen har rösträtt.

Kamp för kvinnor

1884: Den första motionen om att införa kvinnlig rösträtt lämnas in. Förslaget röstas ner och det ska dröja ytterligare 34 år innan riksdagen enas om att kvinnor ska få rösta. Tre år efter riksdagsbeslutet, 1921, hålls det första demokratiska valet med allmän och lika rösträtt.

En kammare

1971: Enkammarriksdag och fyraprocentsspärr införs.

Ny regeringsform

1974: Kungens makt försvinner helt. Folkets fri- och rättigheter skyddas i en ny regeringsform, den mest grundläggande av de fyra grundlagarna. Den handlar om hur landet ska styras och utgör skyddet för alla medborgares fri- och rättigheter.

Källor: Sveriges riksdag, Populär historia Foto: Livrustkammaren, Riksdagsförvaltningen, Järnvägmuseet, Getty Images

→ Men det går inte att jämföra den situation vi har nu, när det gäller exempelvis gängkriminaliteten, med den kris vi befann oss i under pandemin, menar hon.

– Då behövde man utgå från den kunskap man hade och fatta mycket snabba beslut. Nu har vi inte en sådan kris att vi måste runda varje checkpoint vi har för kvalitet i systemet, säger Ursula Berge.

Men alla håller inte med om att de kortare utredningstiderna och mängden reformförslag är ett problem. Adam Danieli, som är programansvarig för rättsstatsfrågor på den marknadsliberala tankesmedjan Timbro, tycker tvärtom att det finns flera områden där regeringen gått för långsamt fram. Alla ser förändringarna som görs på migrations- och kriminalområdena, men på framför allt det ekonomiska området har reformtakten varit för låg, menar han.

– Det beror nog på att man har svårt att komma överens och brist på idéer. Hade man haft tydligare skrivningar i Tidöavtalet så hade man nog kunnat få igenom mycket mer på det området.

I en debattartikel i Dagens Nyheter som publicerades förra året kallade han, tillsammans med en programansvarig för den SD-kopplade tanke-smedjan Oikos, Tidösamarbetet för både kompromiss och resonemangs-äktenskap. En ”garant för politisk stabilitet snarare än en gemensam vision för framtiden”.

I artikeln lanserade man ”Tidö 2.0”, ett reformprogram med hundratals konkreta förslag inom samtliga politik-områden.

– Utgångspunkten var att om det blir en fortsatt Tidökonstellation på något sätt, då behöver man ha ett avtal som omfattar fler områden så att man kan få samma reformkraft på dem. När det gäller kriminalpolitik och migration uppfattar vi att man redan gjort mycket. Jag är inte helt imponerad av alla de reformerna men man har ändå vetat vad man ska göra.

Adam Danieli är inte orolig för att man har genomfört några oåterkalleliga eller dåligt genomarbetade reformer. Han anser dock att det är värt att ta Lagrådets kritik – den om att det stora antalet förändringar gör det svårt att överblicka helheten – på allvar. Den höga takten är nödvändig eftersom det finns väldigt många samhällsproblem som behöver åtgärdas, men då är det också viktigt att man följer upp dem.

– Jag har större problem med de tillvägagångssätt man haft under tidigare mandatperioder. Då skruvade man på så många detaljer på exempelvis straffrättens område att helheten till slut tappades bort och ingen förstod vad som gällde.

Att man nu kortat remisstider och sett över omfattningen på vissa utredningar tycker han är positivt.

→

Jag är inte helt imponerad av alla reformerna men man har ändå vetat vad man ska göra.

ADAM DANIELI

→ – Man har hängt upp sig alldeles för mycket på att saker och ting ska ta lång tid, snarare än om det är väl förberett.

I dagsläget är Sverige det land i Europa som har långsamast lagstiftningsprocess, menar Adam Danieli. Helst skulle han se att man tog ett helhetsgrepp på utredningsväsendet och såg över det grundlagsskyddade beredningskravet för att göra det lättare att korta utredningstiderna.

Göran Sundström påpekar att beredningskravet varit sed i Sverige sedan mycket lång tid tillbaka. Regeringen ska lyssna på myndigheterna och anpassa sina förslag så att de följer lagar, vetenskap och beprövad erfarenhet. Men om statstjänstemännen känner sig ignorerade och överkörda riskerar relationen mellan politik och förvaltning, förvaltningskontraktet, att bli misstroendebaserat.

– Man börjar känna sig som motspelare i stället för medspelare. Man blir misstänksam. Regeringspartierna och stödpartiet säger mer eller mindre explicit att myndigheterna motarbetar regeringen. Men myndigheterna ställer inte upp på den beskrivningen utan menar att det är svåra frågor som tar lång tid att bereda. Det handlar om lagförslag som i många fall är svåra att förena med grundläggande regler och principer, säger han.

De senaste åren har flera länder i vår omvärld gått mot svagare demokrati och ett mer auktoritärt styre. Denna autokratisering sker ofta genom en försvagning av den offent-

Bakslag för demokratin

År 2025 genomgick nästan en fjärdedel av världens länder en demokratisk tillbakagång – autokratisering. Av de tio nya autokratiserade länder som identifieras i Demokratirapporten 2026 finns sex stycken i Europa och Nordamerika. Det gäller bland annat Storbritannien, USA och Italien. Utöver yttrandefriheten är demokratis liberala aspekter, som rättsstatens principer och maktindelning som förhindrar maktmissbruk, det vanligaste målet för autokratiserande ledare. I 18 av världens länder sker för närvarande en ökad demokratisering, enligt rapporten.

Källa: Demokratirapporten 2026 från forskningsinstitutet V-dem.

liga förvaltningen. Göran Sundström nämner Ungern (före maktskiftet) och USA, där man nu styr högsta domstolen på ett regelvidrigt sätt medan myndigheter som jobbar med begrepp som mångfald, likvärdighet och etnicitet är hårt ansatta.

Göran Sundström drar sig inte för att säga att även den svenska regeringen har börjat ge sig på domstolar och förvaltningsmyndigheter på ett sätt som riskerar att undergräva deras legitimitet.

– Det är inte bara en risk, det pågår redan. ●

En friendligare värld börjar med

att vuxna lär barn att säga hej, säga till och säga ifrån,
att skolor tar reda på hur eleverna faktiskt har det,
att barns röster blir en del av trygghetsarbetet,
att trygghet kartläggs, följs upp och blir till handling,
att vuxna får kunskap om mobbning, normer och grupstryck,
att lärare får stöd i de svåra samtalen,
att hat och nätkränkningar fångas upp i skolan,
att barn får öva på att säga ifrån innan det krävs,
att skolor får verktyg för att arbeta förebyggande,
att barn och föräldrar får stöd när mobbning händer,
att demokrati inte bara lärs ut, utan märks i skolvardagen,
att varje barn får känna sig trygg i skolan,

dig.

Friends arbetar med skolor i hela Sverige genom kunskap, verktyg och metodmaterial som stödjer vuxna att förebygga mobbning och skapa tryggare skolmiljöer för barn.

A photograph of a church steeple rising above a dense canopy of trees. The sky is overcast with grey clouds. In the foreground, a wooden bench sits on a gravel path. The overall tone is somber and contemplative.

Står upp för det goda samtalet

Politiska budskap slungas ut i valtider.
I kölvattnet följer även hat och hot.
Niclas Nilsson från Expo granskar hur
demokratin utmanas av ytterhögern.

Niclas Nilsson
föreläser om hur
man kan bemöta
misstro och hat
som sprids på
nätet.

Text: Therese Johansson
Foto: Tor Johansson

– **Vi har kollat med** polis angående säkerhetsläget. Yttre befäl cirkulerar omkring och håller koll så att allt är lugnt. Det finns många högerextrema krafter här i Eskilstuna.

Pia Wikström, diakon i Tuna församling, har bjudit in Niclas Nilsson från Expo för att föreläsa om aktuella trender i den högerextrema miljön och hur dessa utmanar principer om människors lika värde, rättsstatens oberoende och det öppna samtalet.

Den poetiska rubriken ”Medmännisklighet i motvind – Att värna demokratiska värden i vår tid” frontar affischer uppsatta på församlingshemmet och utanför kyrkan. Snart ska manade Eskilstunabor bänka sig i den gamla stenkyrkan.

Det ligger en förväntan i luften, men också ett lager av nervositet. Man vet aldrig, det är ett modigt drag att bjuda in Expo, nageln i ögat på ytter-

högern, till en kvällsföreläsning öppen för alla, i en stad som har en historisk och nutida närvaro av aktiva högerextremister och nazister. Huvudpersonen själv är dock inte orolig.

– Vi bevakar, granskar och upplyser om delar av en politisk miljö som kan vara våldsam och grupper som sprider hat och misstro. Det är klart att det finns människor som skriver väldigt illa om oss och som vill oss illa. Men det är ytterst sällan jag upplever hotfulla situationer i sådana här sammanhang eller i det fysiska rummet, berättar Niclas Nilsson, researcher och föreläsare på Stiftelsen Expo.

Han har jobbat på Expo i 16 år och är vid det här laget van att verka i en sfär där påhopp och rena angrepp hör till vardagen. Främst sker det på nätet, och det har ökat i takt med att högerextrema grupper växt. Frågan är ändå hur det påverkar måendet?

– Det är klart att det är jobbigt emellanåt. Men det är inget som påverkar att jag inte åker hit i kväll eller lever som de flesta gör. Och min erfarenhet är att Expo är bra på att

”Expo är bra på att hantera hot och hat, det finns strategier när medarbetare drabbas.”

NICLAS NILSSON

↑
Det är viktigt att bemöta hat och avhumanisering med alternativa berättelser, säger Niclas Nilsson.

hantera hot och hat, det finns strategier när medarbetare drabbas. Vi är också bra på att stötta varandra.

– I det stora hela överväger det positiva stödet eventuell rädsla man kan känna av att bevaka det här området. Det är fantastiskt att möta så många människor som stöttar vårt arbete och som vill samma sak i någon grad. Jag känner jättemycket värme och uppskattning.

Valet närmar sig med stormsteg och Niclas Nilsson känner tydligt av hettan och intensiteten som följer. Det är uppvarvad stämning i kommentarsfälten, rörelserna de bevakar blir mer aktiva samtidigt som efterfrågan på Expos föreläsningar ökar.

– Det är många krafter på en och samma gång som trängs om utrymmet. Expo åker land och rike runt och pratar om demokrati, det öppna samhället, vikten av motståndskraft mot det som vill splittra. Samtidigt flödar högerextrema budskap på internet och sprids i en omfattning vi aldrig sett förut. **Har den digitala utvecklingen gynnat högerextremismen?**

– Absolut, hundra procent. Jag kommer ihåg min första tid på Expo, runt 2010. Man gick in på några hemsidor och kollade runt, fick ganska god koll på läget. I dag går ju inte det. De kanaler som extremhögern har att sprida sina idéer på i dag kunde jag inte ens fantisera om då. Det går inte att överblicka. På många ställen har man

→ dessutom tagit bort mycket av moderingen, så det är i princip fritt fram.

– Råheten och aggressiviteten, avhumaniseringen och språkbruket mot kvinnor och minoriteter ... det är en farlig utveckling som måste tas på allvar.

Den tunga kyrkporten öppnas och stängs med jämna mellanrum, folk sätter sig till rätta i bänkarna, allas blickar på Niclas Nilsson som installerat sig vid altaret med sin laptop. Bakom honom lyser projektorduken vit. Det sakrala möter det digitala.

Om han är nervös är det i alla fall inget som märks i kroppsspråket. Han är gammal i gamet, vet vad han talar om. Föreläsningarna följer alltid samma röda tråd, men med vissa anpassningar efter målgrupp.

– Oavsett om vi möter arbetarrörelsen, civilsamhället, skolan eller fackföreningsrörelsen kretsar temat alltid kring ytterhögerns idévärld och varför den gör comeback i vår värld. Men hur motreaktionen – vårt svar – ser ut är ju olika. Varje målgrupp vi föreläser

Niclas Nilsson

Utbildning
Internationell migration och etniska relationer

Arbets
Researcher, föreläsare och arkivansvarig på Stiftelsen Expo

”Det är viktigt att inte bara vara mot någonting, utan också kunna utmana de här gruppernas splittrade retorik.”

NICLAS NILSSON

för har ju sina egna svar, och det är så det ska vara. För tystnaden är ju deras bästa kompis, det är den de vill hålla i handen så att de får stå oemotsagda och deras perspektiv råda.

Hur anpassar du budskapet i kyrkans kontext?

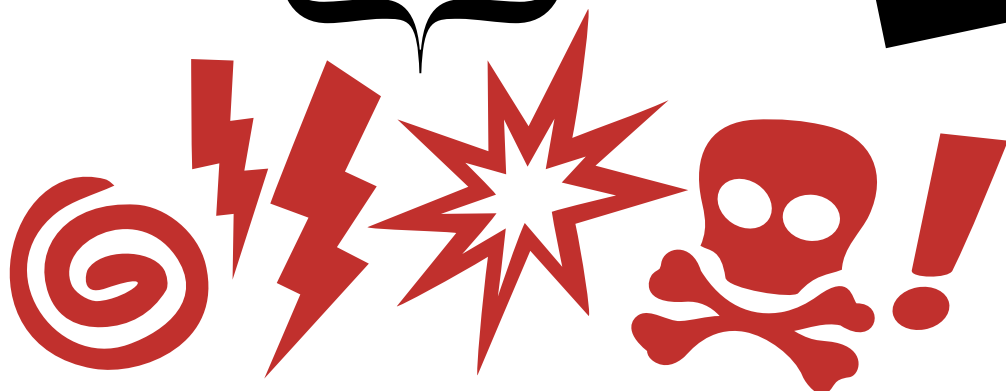
– Till exempel hur radikalhögern använder kristna värderingar i sin propaganda och hur kyrkans idévärld kolliderar med den här världen och politiska miljön vi bevakar. Vad kan kyrkan erbjuda för alternativ berättelse? Jag tror att det är viktigt att inte bara vara mot någonting, utan också kunna utmana de här gruppernas splittrade retorik och berätta vad man står för. Vad är kyrkans svar?

Niclas Nilsson pendlar mellan personliga erfarenheter från 90-talets uppväxt i skånska Tyringe, där medmänsklighet och främlingsfientlighet samexisterade, och generella slutsatser om högerextrema rörelser och det hot mot demokratin som de utgör. När den sista bilden klickats förbi i presentationen och applåderna tystnat är det kö fram till honom. Vissa har frågor, andra vill ge en uppmuntrande klapp på axeln.

Utanför kyrkan är det lugnt och stilla, så när som på en överförfriskad dam på en parkbänk. Inga poliser behövde rycka ut i kväll, diakon Pia Wikström kan andas ut och Niclas Nilsson fortsätta sin turné över landet.

Om mindre än två veckor är det val. Vad som händer efter det återstår att se. ●

VAL 2026

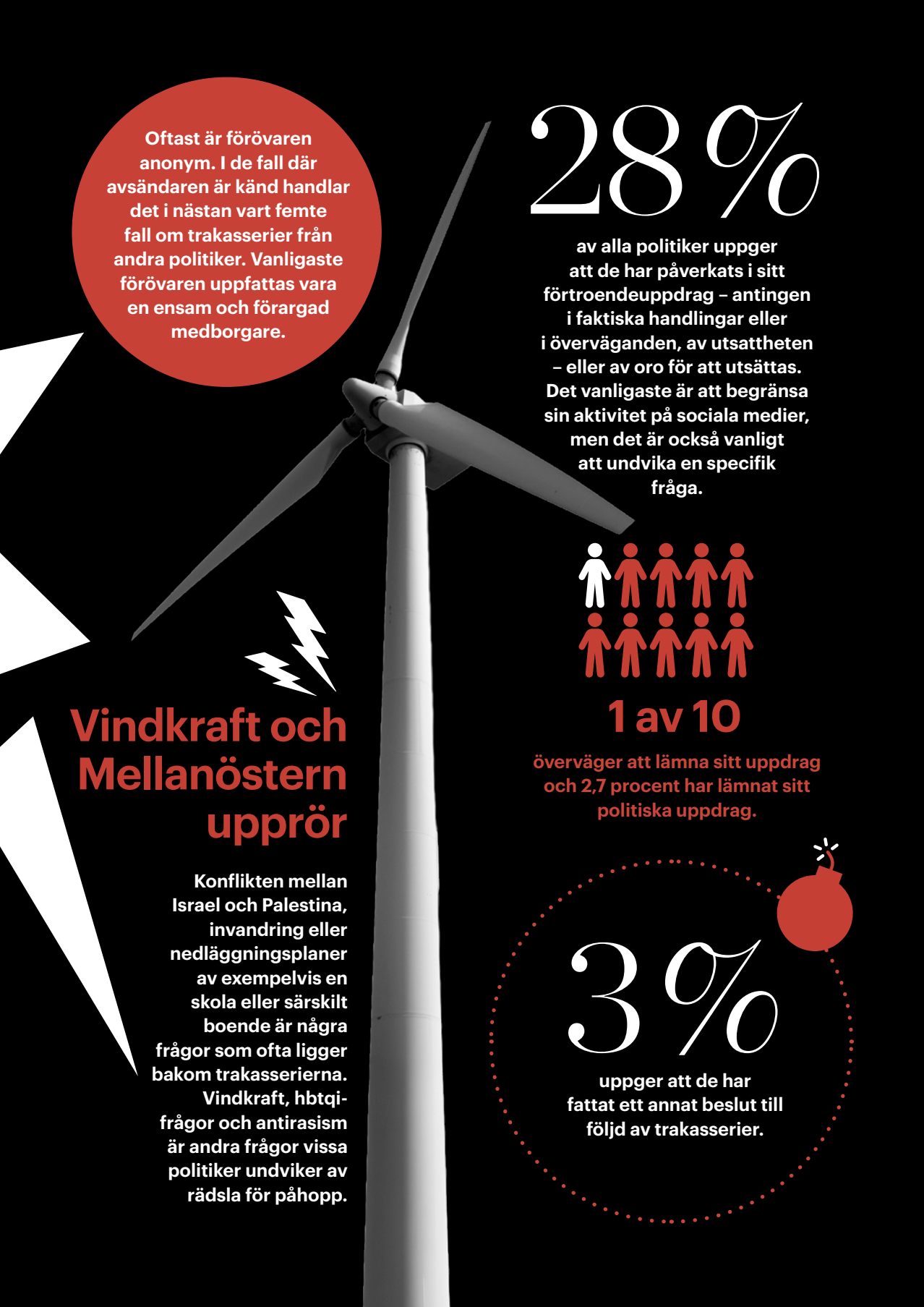

Var fjärde politiker utsatts för hot eller hat. En del ändrar sina beslut, andra hoppar av helt.

Text: Annika Clemens Källor: Brottsförebyggande rådet, Jämställdhetsmyndigheten. Siffrorna avser 2024.
Under valår ökar hoten vanligtvis.

25%

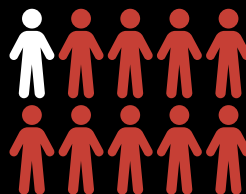
av politikerna har utsatts för trakasserier och hot på grund av sitt förtroendeuppdrag. Vanligast är påhopp på sociala medier, därefter att bli uthängd på internet.

Oftast är förövaren anonym. I de fall där avsändaren är känd handlar det i nästan vart femte fall om trakasserier från andra politiker. Vanligaste förövaren uppfattas vara en ensam och förargad medborgare.

28%

av alla politiker uppger att de har påverkats i sitt förtroendeuppdrag – antingen i faktiska handlingar eller i överväganden, av utsattheten – eller av oro för att utsättas. Det vanligaste är att begränsa sin aktivitet på sociala medier, men det är också vanligt att undvika en specifik fråga.

1 av 10

överväger att lämna sitt uppdrag och 2,7 procent har lämnat sitt politiska uppdrag.

Vindkraft och Mellanöstern upprör

Konflikten mellan Israel och Palestina, invandring eller nedlägningsplaner av exempelvis en skola eller särskilt boende är några frågor som ofta ligger bakom trakasserierna.

Vindkraft, hbtqi-frågor och antirasism är andra frågor vissa politiker undviker av rädsla för påhopp.

3%

uppger att de har fattat ett annat beslut till följd av trakasserier.

Spaning

Kontroll över kanaler

Från Agenda till Instagram – arenorna för politisk kommunikation har aldrig varit fler. Samtidigt vittnar redaktioner om hur allt fler makthavare undviker just de sammanhang där de granskas som hårdast.

Text: **Tim Andersson**

Foto: **Getty Images**

Det har alltid funnits politiker som helst inte pressas av kritiska frågor. Men i ett medielandskap där varje minister kan vara sin egen publicist, och där poddar, influencers och sociala medier erbjuder vänligare arenor än Agenda och 30 minuter, har möjligheten att undvika ansvarsutkrävande intervjuer blivit större än tidigare.

De senaste åren har stora SVT-program såväl som små specialiserade publikationer beklagat sig över situationen: Somliga makthavare är hopplösa att få tag på. De svarar gärna skriftligt, och ibland inte alls.

– De flesta politiker tycker väl att det är tråkigt att få kritik och att bli granskade. Man kan förstå det rent mänskligt, men de borde ha en demokratisk ryggrad, gilla läget och bita ihop ibland – även om de anser sig orättvist behandlade, säger Axel Andén, chefredaktör för facktidningen Journalisten.

Han har personlig erfarenhet av fenomenet. När han jobbade på Haparandabladet bojkotade Socialdemokraterna i Övertorneå tidningen och kommunicerade i stället via Facebook.

– Jag tycker det blir jönsigt, och det undergräver deras trovärdighet.

Rena bojkotter är rätt ovanliga (även om vi nyligen fick se ett uppmärksammat exempel då M, SD och KD nobbade DN:s partiledarintervjuer med uttalat vänsterlutande Edvin Törnblom). Men också mer tystlåtna sätt att undvika skarpa journalistiska sammanhang kan vara problematiska – och inte bara ur demokratiskt perspektiv, menar Axel Andén.

– Jag tror till och med att det kan vara dåligt för politikerna själva. Om de väljer bort professionella, redaktionsstyrda medier till förmån för någon slags ny offentlighet

där "anything goes", riskerar det att slå tillbaka mot dem själva.

En lättsam inramning kan i sig innebära en risk. Han nämner som exempel tidigare L-ledaren Nyamko Sabuni, som i ett Youtube-klipp 2022 i lite slängig ton sade att hon skulle fly Sverige om landet hamnade i krig. Uttalandet orsakade en kritikstorm, och kort därefter meddelade hon sin avgång.

Det är heller inte säkert att inställsamma intervjuer sätter politiker i särskilt gynnsam dager. De senaste månaderna har ett inslag med Ebba Busch väckt en del uppmärksamhet. Hon gästar där entreprenören och den borgerliga opinionsbildaren Henrik Jönssons mediasatsning 100 procent och prisas högt för sin genialitet som politiker och sitt utseende. Hon är, enligt intervjuaren, inte bara en "formidabel talang" med "en strålande aura", utan också "sommарfräsch".

– Jag tror inte att väljarna som ser det här känner att det är en modig politiker som väljer bra sammanhang. Snarare kan det uppfattas som fjäsk-tv, säger Axel Andén.

Visst kan han, ur ett rent strategiskt perspektiv, förstå en viss typ av medietystnad. Han tar Parisa Liljestrands som exempel – en minister som länge undvek nischade tidningar med hög kompetens inom hennes sakområde. Möten med den typen av specialiserade redaktioner upplever många politiker som riskabla: De når inga breda väljarskargar, men riskerar att bli ifrågasatta av mycket pålästa reportrar.

"De borde ha en demokratisk ryggrad, gilla läget och bita ihop ibland."

AXEL ANDÉN

→ **Att försöka ducka** stora SVT-program, däremot, är något annat, menar han.

– Det blir nästan skrattretande när Moderaterna hotar att bojkotta partiledardebatter om man inte stänger av mikrofonen för Nooshi Dadgostar. Tv-debatterna är fortfarande en väldigt viktig källa för väljarna när de ska lägga sin röst. Det är klart att inget stort parti kan bojkotta SVT under ett valår.

Så hur kommer det sig då att flera stora redaktioner trots allt vittnar om ibland årslånga försök att boka in ministrar och partiledare? Marie Grusell, medieforskare vid Göteborgs universitet, är överens med Axel Andén om att det finns en tendens till undvikande, men menar att det inte är hela förklaringen. Hon pekar också på det mediala landskaps tillväxt de senaste decennierna.

– I framför allt valrörelser är partiledarna hårt uppbokade. Förr var det en debatt i SVT och en i TV4, i dag vill alla mediehus ha sin egen.

Till detta har sociala medier tillkommit. De är av naturliga skäl attraktiva: Där har politiker kontroll över vad de säger och hur länge de pratar. Men de är också viktiga att

synas i. Somliga väljargrupper når man bäst där, och för en del partier kan de dessutom vara den enda framkomliga vägen när andra dörrar är stängda.

– Jag har intervjuat partisekreterare sedan 2009, och minns ett val när en partisekreterare förgäves försökte få in en DN Debatt-artikel, men till slut gick ut med den på Facebook i stället. Mindre partier har generellt svårare att ta plats i de stora formaten.

Och så har vi Sverigedemokraterna – ett kapitel för sig. Partiet var länge paria i etablerade medier och hade inte mycket annat att välja på än att runda dem genom egna och nära relaterade kommunikationskanaler. Det har i delar av väljarunderlaget på högerkanten skapat en misstro mot traditionell journalistik.

Att partier skulle kunna kapitalisera på kritiken genom att undvika vissa mediehus, tror dock inte Marie Grusell.

– Kanske på kort sikt, men inte i längden. Visst har Trump satt en ny norm för hur man kan behandla journalister, men han är en anomali. Vi har inte samma kultur i Sverige.

Hon tror inte heller att traditionella medier kommer tappa i betydelse. De lever i symbios med de sociala plattformarna, och syns man i de förra fångas det lätt upp på de senare.

– Att synas i etablerade nyhetsmedier som DN och SVT ger legitimitet – det är fortfarande där man når en bred publik. ●

SNART ÖPPNAR VI UPP

Håll utkik på socionomen.se!

Ta del av **aktuell forskning, fördjupande reportage, debatt och kunskap** som stärker dig i din yrkesroll.

Snart kan du som är medlem i Akademikerförbundet SSR och arbetar inom socialt arbete logga in på socionomen.se och läsa alla artiklar **gratis**.

Socionomen

Min väg

Ahmed Abdirahman
kom tillbaka till Sverige
och Järva och skapade
en plats för samtal och
demokrati i orten.

Engagemang som sköld

**Ahmed Abdirahman är underbarnet
som vuxit upp. Existentiella frågor surrar
i huvudet, döden lurar i skuggorna.
Vad ska toppa Obama, FN-jobb
och alla utmärkelser?**

Text: **Therese Johansson**
Foto: **Johan Bergmark**

Ahmed Abdirahman

Utbildning
Internationella studier vid Marymount Manhattan Collage i New York

Arbetar
Vd och grundare, Stiftelsen Järvaveckan

Han har kallats för en naturkraft.

Ahmed Abdirahman kom som flykting från Somalia som 11-åring. Lärde sig svenska rekordsnabbt och gick under smeknamnet "Ahmed Svensson" i skolan. Direkt från Tensta gymnasium med stipendium till New York, uppluckad av kändisfilantrop (skåla med kungligheter, middag med Paul McCartney, mingel med Spielberg), jobbat som fredsmäklare och på ambassad, hängt med Obama. Grundat Järvaveckan, toppat listor över super-talanger och framtidens ledare.

Allt detta före trettio.

Han är trött nu. Sliten. Kanske är det tjugo års ackumulerad framgång som lämnat efter sig en tomhet. Vad ska han göra nu? Är hans bästa tid förbi?

– Min pappa dog för två år sedan och några av mina vänner har fått cancer. De flesta i min närhet har familj. Jag är 40, singel och i stort sett utbränd. De senaste veckorna har jag gått på fel möten på fel tider. Allt detta har fått mig att fundera: Hur lång tid

har jag på den här planeten? Hur vill jag leva mitt liv?

Har du kommit fram till något?

– Jag ska för första gången i mitt liv träffa en terapeut. Jag ska hitta en fritidsaktivitet, träna, sova bättre, stressa mindre. Jag behöver balans.

Ahmed Abdirahman har byggt sig en ganska osannolik karriär som tog fart redan i sena tonåren, som ambitiös elev på Tensta gymnasium. Ett projektarbete om vatten i Somalia ledde till att han erbjöds ett stipendium på Ross School i USA. Grundaren Courtney Ross tog honom under sina vingar, han flyttade in hos henne i våningen på Manhattan och villan i East Hampton och hon presenterade honom som sin "somali swedish son". Ahmed Abdirahman blev kvar i landet i sex år.

– Hon gav mig ett helt nytt liv.

Genom henne träffade jag kungligheter och superkändisar. Jag knöt kontakter och byggde upp ett nätverk av inflytelserika personer. Men efter några år kände jag att det var dags att stå på egna ben. Jag började praktisera på den FN-grundade fredsorganisationen Interpeace i Genève.

Väl tillbaka i Sverige blev kontrasten stor. Från ett liv i sus och dus, till en långsam tillvaro i Tensta. Han gick gatorna fram iklädd kostym, van från åren utomlands, och folk kollade snett.

– Det var mitt i vintern, jag stod och rökte på balkongen. Jag som knappt hade feströkt förut. Jag kämpade med ensamhetskänslor och famlade efter min tillhörighet: Vem är jag? Vad gör jag här? Jag sökte jobb efter jobb efter jobb, men utan kontakterna i USA var jag ingen. Under den här perioden hamnade jag i en depression.

A man with short dark hair, wearing a light blue button-down shirt over a green t-shirt, blue jeans, and black sneakers with white soles, is sitting on a wide stone ledge. Behind him is a large, rough-hewn stone wall. To the right of the man, a large, dense bush of green ivy grows up the stone wall. To the left of the man, a grey metal door is visible on a building with a light-colored facade. Above the door, there is a small, square, illuminated light fixture. Further up the wall, there are some green plants and a metal railing. The scene is outdoors, with trees and foliage visible in the background.

Lön:

För mig har lön aldrig varit i fokus, jag drivs av ett engagemang att förändra samhället. Samtidigt kräver det här jobbet väldigt mycket, och det är viktigt att man blir rättvist kompenserad för den tid och energi man lägger ner.

1998

Ett nytt land

"Den 18 januari 1998 landar jag, min mamma och min lillebror på Arlanda. Vi har varit tvungna att lämna vår andra bror, som bara var några månader gammal, i Mogadishu. Sorgen är stor, inte minst för min mamma. Jag vet att det här är en möjlighet. Jag ska lyckas med språket och skolan, för mammas skull."

2006

Mötet med Mrs Ross

"Jag får möjlighet att åka till New York inom ramen för ett skolutbyte, och där öppnas nya dörrar. Courtney Ross äger skolan jag föreläser på, och blir min mentor. Under mina studier i USA bor jag hos henne. Vi kommer varandra mycket nära. Hon är min amerikanska mamma."

2011

Tillbaka i Somalia

"Genom en praktikplats på Interpeace i Genève får jag möjlighet att resa tillbaka till Somalia. Att jobba på lokalorganisationen i Mogadishu är en bra karriärväg, dock är mina nära och kära förbannade. Det är farligt att åka dit, detta är när al-Shabaab är mycket aktiva. Min mamma reser dit och vägrar resa hem utan mig."

Flykten till Sverige

Ahmed Abdirahman flydde från Mogadishu som elvaåring med sin mamma och bror. I Sverige fick han smeknamnet "Ahmed Svensson".

Mörkret skingrades och möjligheterna öppnade sig för Ahmed Abdirahman när han kom i kontakt med amerikanska ambassaden i Stockholm på ett event. Hans sociala engagemang och erfarenheter från tiden i USA gjorde att han stack ut.

– De gav mig en chans och sa: Visa vad du kan! Jag jobbade med integrationsfrågor, reste runt med ambassadören i Sverige, träffade politiker och representanter från näringslivet.

Arbetet gav ringar på vattnet och snart blev han headhuntad till Stockholms Handelskammare, som näringspolitisk expert inom social hållbarhet. Under samma period arbetade han med att utveckla sitt eget projekt: Järvaveckan, en ideell verksamhet som årligen samlar politiker, organisationer, företag och kulturutövare på Spånga IP.

– Jag fick möjlighet att lägga 20 procent av min arbetstid på Järvaveckan, vilket var en fantastisk möjlighet. Men som det är när man brinner för något – det har en tendens att växa. Järvaveckan tog upp alltmer av min tid och till slut kunde jag, med

2012

Vilsen i Sverige

"Efter flera år utomlands är jag tillbaka i Sverige, men utan plan. Jag söker massor av jobb utan att ens få komma på intervju. Jag mår dåligt psykiskt och känner mig vilsen."

2016

Grundar Järvaveckan

"Idén till Järvaveckan växer fram efter att jag sett hur polariserad bilden av Järva och andra utsatta områden är i svensk media och politik. Jag vill minska avståndet mellan människor i olika samhällsgrupper – särskilt mellan beslutsfattare och folk i orten. Jag bestämmer mig för att skapa en mötesplats där politiker, myndigheter, företag, civilsamhälle och boende kan mötas direkt, utan filter."

2024

Förlust och kontemplation

"Min pappa går bort relativt ung och något händer inom mig. Jag börjar ifrågasätta mina val och mitt sätt att leva. Går livet verkligen ut på att jobba? Jag brinner för att förändra samhället, men jag måste också komma ihåg att leva för min egen skull. Det här blir starten på en ny era."

handelskammarens hjälp, börja jobba heltid med verksamheten.

I år det tio år sedan Ahmed Abdirahman grundade Järvaveckan. I ett decennium har han tillsammans med fåtal kollegor roddat evenemanget med allt vad det innebär, ett arbete som aldrig sover. Det börjar bli dags för ett skifte, säger han.

– Jag kommer nog att se mig om efter någon som vill ta över evenemanget under Stiftelsen Järvaveckans regi. Men då krävs det en grundfinansiering så att den kan utvecklas och drivas ekonomiskt och arbetsmiljömässigt hållbart. Stiftelsen kommer jag dock fortsätta jobba med, framför allt med research- och dialogdelen.

Järvaveckan Research och Järvaveckan Dialog är utöver det årliga evenemanget en stor del av verksamheten. Syftet är att synliggöra de blinda fläckarna i samhällsdebatten, lyfta röster och erfarenheter som alltför sällan hörs, och bidra till en mer nyanserad bild av verkligheten.

– Behovet av fakta, kunskap och fler perspektiv är större än någonsin.

Rapport från orten
Ahmed Abdirahman använder fakta för att synliggöra perspektiv som ofta saknas i debatten och för att ge en mer nyanserad bild av verkligheten.

→ Kommer du att klara av att jobba mindre?

– Jag har ägnat en stor del av mitt liv åt att försöka förändra samhället. Det är något jag har gjort med stolthet och något jag alltid kommer att göra. Men det är lätt att andra delar av livet får stå tillbaka. Jag har varit så upptagen av mitt engagemang ... det har nästan blivit en sköld. Nu måste jag hitta vem jag är när jag inte jobbar.

Han tänker på sina föräldrar. Deras resa som flyktingar från Mogadishu, hur de landade i ett främmande land utan att känna någon, utan att kunna språket. Hur de lyckades bygga upp ett liv i Sverige, mot alla odds. Men också på hur mycket de slet.

– Min pappa var busschaufför och arbetsnarkoman. Han jobbade verkligen häcken av sig, vi såg honom knappt. Mamma jobbar också mycket, som städerska. Även min amerikanska mamma var en person som jobbade dygnets alla vakna timmar, tills hon fick en hjärnblödning.

”Mitt engagemang har nästan blivit en sköld. Nu måste jag hitta vem jag är när jag inte jobbar.”

AHMED ABDIRAHMAN

Mina 3 bästa val

1. Våga nytt: ”Efter några år vid amerikanska ambassaden blev jag bjuden på lunch på Stockholms handelskammare. Det visade sig vara en intervju! Att gå till näringslivet och min första riktiga svenska arbetsplats var läskigt – men jag är glad att jag vågade.”

2. Satsa allt: ”Att jag vågade satsa helhjärtat på det jag brann för: Järvaveckan. När jag fick möjlighet att jobba heltid kunde jag bygga upp och utveckla organisationen.”

3. Self care: ”Något jag måste våga göra nu är att stanna upp, reflektera och försöka förstå mig själv lite bättre. Det har tagit tid att landa i att jag behöver hjälp, men nu har jag bokat in mig hos en samtalsterapeut. Jag hoppas att jag lär mig hitta balans i livet.”

– Livet är inte oändligt, en dag tar det slut. Vad vill jag ägna mina dagar åt? Vad vill jag lämna efter mig?

En sak som Ahmed Abdirahman vill lämna efter sig är berättelser. En dröm är att berätta historierna om de människor som invandrat till Sverige, till exempel till Rinkeby – eller Sveriges motsvarighet till Ellis Island, som han kallar det.

– Vi som är nya i Sverige sitter på en unik historia om Sverige, som inte riktigt får komma fram. Berättelser som aldrig kommer in i finrummen, på de tjugiga museerna. Jag vill göra den moderna berättelsen om Sverige, om första, andra och tredje generationens invandrare som varit med och byggt det här landet. En dag kanske det blir en bok eller dokumentär. Men först måste jag lära mig hur man är ledig! ♦

Arbetsmiljö:

Civilsamhället lever ständigt under osäkra och kortsiktiga ekonomiska förhållanden. Mina anställda jobbar häcken av sig, de gör ett arbete som egentligen kräver fem personer till. Även om man försöker ta på sig mindre vill man hela tiden göra mer för att det är så viktigt, roligt och intressant. Men det är inte hållbart i längden om människor riskerar att bli utbrända, som jag själv. En bra arbetsmiljö kräver trygghet och långsiktighet – något som blivit allt svårare att uppnå.

Sugen på semester? – boka förbundets fina

FRITIDSHUS

Cagnes-sur-Mer Frankrike

Bokningen för 2027 öppnar
8/9 kl 9

Fritidshusen i **Cagnes-sur-mer** är vackert belägna nära hav, berg, medeltida byar, konstgallerier, museer, restauranger och sportanläggningar.

Klövsjö Jämtland

Bokningen för 2027 öppnar
9/9 kl 9

I **Klövsjö** hittar du fantastiska omgivningar som erbjuder möjligheter till golf, fiske, kanotturer, vandring, m.m. Under vintern erbjuder området 53 pister och 31 lifter.

Fuengirola, Spanien

Bokningen för 2027 öppnar
10/9 kl 9

Välutrustade lägenheter i **Fuengirola**, beläget endast 20 minuter från Málaga. Här kan du njuta av lugn och ro, sol och bad, och vackra omgivningar.

Se lediga veckor för 2026 och boka direkt på
akademssr.se/fritidshus

Läs mer och
boka här!

Akademikerförbundet SSR

ARBETSMILJÖ

Vilket ansvar har du själv för arbetsmiljön?

Som ny på jobbet där arbetsbelastningen var hög började Alex fundera över arbetsmiljön. Vem ansvarar för vad och vilket ansvar har man själv som medarbetare?

Daniel Hjalmarsson

Utvecklingsstrateg,
Akademikerförbundet SSR

Detta har hänt

Alex har precis tagit examen och fått sitt första jobb som handläggare. På introduktionen fick de nyanställda information om arbetsuppgifter, säkerhet, it-system och rutiner, men nästan inget om arbetsmiljö. Alex upplever att det är stressigt och att mycket sker under stor tidspress, att det inte hinns med att tänka efter före.

Efter några månader börjar Alex fundera. Vad händer om jag skadar mig på jobbet? Vem ansvarar för att arbetsmiljön fungerar? Och vad förväntas jag göra? Alex ringde till slut Rådgivningen.

Detta gäller

Arbetsgivaren har det yttersta ansvaret för arbetsmiljön. En god

Arbetsmiljöstarten

Finns på Suntarbetslivs hemsida. Den tydliggör hur olika roller kan bidra och skapa förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö. Den innehåller fem delar och avslutas med ett kunskaps-test.

arbetsmiljö är en arbetsplats där människor kan arbeta säkert, må bra och utvecklas utan att riskera ohälsa eller olycksfall. Arbetsgivaren ska förebygga risker, undersöka arbetsmiljön och agera när problem uppstår.

Men arbetsmiljöarbetet bygger också på att medarbetarna medverkar. Som arbetstagare ska du följa de rutiner och instruktioner som finns, använda den utrustning som tillhandahålls och bidra till en säker arbetsmiljö för dig själv och andra.

Du ska också uppmärksamma och rapportera risker, tillbud och brister som du upptäcker. Om du skadar dig eller råkar ut för ett tillbud ska det anmälas, så att arbetsgivaren kan utreda vad som

Rådgivningen

Hjälper dig med
allt ifrån arbetsrätt
till lönefrågor.
Mer info på
Akademssr.se

→ hänt och vidta åtgärder så att det inte händer igen. Om ingen berättar att något är fel blir det svårt att förebygga så att andra inte drabbas.

Arbetsmiljö handlar inte bara om den fysiska miljön. Det handlar till exempel även om arbetsbelastning, återhämtning, samarbete, kränkande särbehandling, hot och våld och andra organisatoriska och sociala frågor.

Kort sagt: Arbetsgivaren har ansvaret för arbetsmiljön, men alla medarbetare har ansvar för att medverka i arbetsmiljöarbetet.

"Arbetsgivaren har ansvaret för arbetsmiljön, men alla medarbetare har ansvar för att medverka i arbetsmiljöarbetet."

Så får du hjälp

Om du är osäker på vad som gäller ska du i första hand fråga din chef eller ert skyddsombud.

Suntarbetsliv har en bra digital utbildning: Arbetsmiljöstarten. Den tar ungefär 30 minuter och ger en grundläggande introduktion till arbetsmiljö, roller, ansvar, risker och tidiga signaler på ohälsa. Den är öppen och gratis!

Medlemmar och förtroendevalda i Akademikerförbundet SSR kan också kontakta sina lokala företrädare eller experterna på Rådgivningen för råd och stöd.

Så gick det

Alex genomförde Arbetsmiljöstarten tillsammans med några kollegor. De fick bättre koll på hur arbetsmiljöarbetet fungerar och lärde känna arbetsplatsens skyddsombud.

Några veckor senare upptäckte Alex att flera kollegor upplevde samma problem med hög arbetsbelastning. Frågan lyftes på arbetsplatsträffen och en dialog om arbetsmiljön kom i gång. Allt löste sig inte över en natt, men genom att säga till i tid bidrog Alex och kollegorna till att arbetsmiljön kunde förbättras för alla. ●

Rekordmånga akademiker är med i a-kassan.

Gör som över 800 000 andra och trygga
lönen med **Akademikernas a-kassa**.

A-kassan är en **framtidsförsäkring**.
Med den kan du känna trygghet genom hela
arbetslivet – oavsett yrke eller bransch.

Läs mer och bli medlem på
akademikernasakassa.se

Utökat tjänstemannaansvar

Ett nytt brott har införts. Nu kan även offentligtanställda som inte utför myndighetsutövning dömas för felaktiga beslut.

Text: **Annika Clemens**

3

Hårdare straff

Straffskalan skärps något för tjänstefel men är densamma för båda brotten: Böter eller fängelse i högst 2 år och för grovt brott, fängelse i lägst 1,5 år och högst 6 år. Ringa tjänstefel ska inte anses som brott, men motsvarande ansvarsbefrielse finns inte för missbruk av offentlig ställning.

4

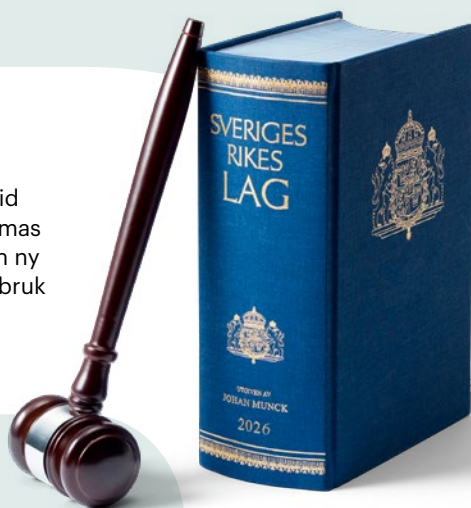
Krav på uppsåt

För att dömas för missbruk av offentlig ställning ska man med uppsåt ha agerat i strid med lagen eller annan författning, för att gynna sig själv eller någon annan. Även underlåtelse, att inte agera enligt lag, för att gynna – eller missgynna – någon, är brottsligt.

1

Ny brottsrubricering

Tidigare har offentliganställda vid myndighetsutövning kunnat dömas för tjänstefel. I somras trädde en ny brottsbestämmelse i kraft: missbruk av offentlig ställning.

Inte bara myndighetsutövning

Till skillnad från tjänstefel omfattar den nya bestämmelsen all verksamhet i ett offentligt uppdrag, alltså inte bara myndighetsutövning. Nytt är också att även förtroendevalda politiker, exempelvis ledamöter i kommunfullmäktige omfattas.

2

5

Kritik från facken

Flera fackförbund är kritiska och anser att lagen är otydlig om vilka personer som omfattas och i vilka situationer. De menar att det kan uppstå svåra situationer för medarbetare och handläggare, då det inte heller är tydligt vad som är brottsligt.

Det ukrainska vårdfacket har fått regeringen att lova förhandlingar efter många års kamp. Stödet från Sverige har varit en viktig del.

INTERNATIONELLT

Förbundet stöttar ukrainskt vårdfack i kriget

Akademikerförbundet SSR har inlett ett fyraårigt samarbete med ett fackförbund för hälso- och sjukvårdsanställda i Ukraina, Free Medical Workers Trade Union of Ukraine. Målet är att stärka den fackliga organisationen i ett land där kriget och ny arbetsmarknadslagstiftning har gjort livet svårt för arbetstagarna. Projektet genomförs med

Union to Union och finansieras med stöd från Sida.

– Deras mål är att kunna teckna ett kollektivavtal för hela hälso- och sjukvården i Ukraina, och att få deras parlament att anta en lag om obligatorisk sjukförsäkring. För att det ska vara möjligt behöver de få större inflytande, och det får de genom fler medlemmar och lokalföreningar, säger Josefine Johansson, förhandlingschef på Akademikerförbundet SSR.

Men arbetet sker under svåra förhållanden. Den ukrainska regeringen har drivit igenom en ny arbetsmarknadslagstiftning som mött hård kritik från både landets fackförbund och den internationella fackföreningsrörelsen.

Kriget innebär också praktiska problem för den fackliga organisationen. I Ukraina är facket starkast ute på arbetsplatserna, och eftersom det är där medlemsregistren

ofta finns försvinner både uppgifter och avgifter när sjukhus bombas eller personal tvingas fly.

– Det är en stor utmaning att försöka få koll på vilka medlemmar man har kvar, och att försöka bygga upp centrala register, berättar Josefine Johansson.

Kriget förändrar också arbetsmarknaden, poängterar hon, när ett stort antal män återvänder från kriget med såväl fysiska som psykiska funktionsnedsättningar.

– Det här är någonting som den ukrainska arbetsmarknaden behöver arbeta med, för att kunna ta emot arbetskraft som kanske sitter i rullstol eller är i behov av olika typer av anpassningar i sin arbetsmiljö.

Akademikerförbundet SSR:s roll handlar förutom ett rent ekonomiskt stöd – förbundet står för en egenavgift på femton procent – framför allt om att bidra med kunskap om den svenska partsmodellen, som ett alternativ till lagstiftning.

– Det här är något de vill ha hjälp med, eftersom en social dialog mellan fack och arbetsgivare – och i många länder också regering – är en viktig del i EU:s krav på kandidatländer. Vi kan berätta hur det fungerar här i Sverige, men också sitta med i möten med arbetsgivare och regeringsrepresentanter.

Det ukrainska fackförbundet har en hel del att lära av det svenska systemet, men också Akademikerförbundet SSR kan få nya insikter, menar Josefine Johansson.

– Samtidigt som vi kan dela med oss av våra erfarenheter av medlemsarbete, kommunikation och hur man bygger hållbara organisationer, får vi en unik inblick i hur man bedriver fackligt arbete i en krigssituation. ●

Rabatt på resor, hotell, bolån och bio

Som medlem i Akademikerförbundet SSR har du tillgång till många bra rabatter och förmåner. Scanna koden nedan för att ta del av hela utbudet.

Att vara medlem är något du tjänar på!

Läs mer om allt du får här!

Akademikerförbundet SSR

Valet är ditt

Sverige går till val! Söndag den 13 september är det val till riksdag, regioner och kommuner.

Datum: 13 september

Rikskonferens för vägledare, 22–23 oktober: **Sveriges Vägledarförenings konferens** i Stockholm gästas av bland andra Özz Nûjen. Fokus är hållbarhetsfrågor ur såväl individens som samhällets och planetens perspektiv, en viktig fråga inom studie- och yrkes-/karriär- vägledning.

Håll koll!

och läs mer i kalendern på Akademsr.se

Nytt nätverk, 9 september, digitalt: **En träff för skolkuratorer med beteendevetenskaplig utbildningsbakgrund** arrangeras av Akademikerförbundet SSR. Nätverket syftar till möten med andra i samma yrke och med samma utbildning samt att ge information om hur gruppen ska kunna göra sig hörd och påverka förbundets framtid.

Tipsa din HR-kollega!

6–7 oktober: Micael Dahlen, Paulina Modlitba och Olof Gränström är några av talarna på årets HR-dagar som hålls i Stockholm. Tema i år är Turning complexity into action.

Socionomdagarna, 10–11 november: Utanförskap, gängproblematik, ledarskap och metodik är några av de områden som tas upp på årets Socionomdagar som hålls på Älvsjömässan i Stockholm.

Allt det här ingår i ditt medlemskap

Kollektivavtal och lokala företrädare. Vi förhandlar fram kollektivavtal, ibland tillsammans med andra fackförbund. Vår stora lokala organisation ger dig närhet till kompetenta fackliga företrädare.

Råd och stöd från våra ombudsmän. Vår rådgivning ger dig snabba svar på arbetsrättsliga frågor och råd om anställningsavtal, lönerådgivning med mera. Vi har också särskild rådgivning för chefer och egenföretagare. Rådgivningen har öppet 08.00–17.00 på vardagar. Telefonnumret är 08-617 44 00.

Vår inkomstförsäkring. Inkomstförsäkringen ingår i medlemskapet. Den kompletterar ersättningen från a-kassan upp till 80 % av månadslöner upp till 100 000 kronor. Vår inkomstförsäkring ger ersättning även om du säger upp dig själv. Dessutom ingår kvalificerad karriärcoachning. Kom ihåg att du måste vara med i a-kassan för att kunna få ersättning från inkomstförsäkringen.

Försäkringar. Teckna prisvärda försäkringar med rabatt hos Akademikerförsäkring och Folksam. Som ny yrkesverksam medlem i förbundet får du fyra bra försäkringar kostnadsfritt i tre månader hos Akademikerförsäkring.

Lönestatistik. Du har tillgång till Saco Lönesök där du kan ta fram detaljerad lönestatistik och jämföra löner. Du får även personlig lönerådgivning från våra ombudsmän.

Karriärutveckling. Vi hjälper dig att formulera ansökningshandlingar, ger stöd inför intervju och löneförhandling samt karriärcoachning. Du får inbjudningar och rabatter på seminarier och yrkeskonferenser.

Rabatt på bolån och banktjänster. Du får medlemsrabatt på bolån och andra banktjänster.

Tidskrifter. Du får vår prisbelönta medlemstidning Akademikern. Om du är chef, personalvetare eller egenföretagare får du även Chefstidningen. Du får kraftig medlemsrabatt på Socionomen och flera andra tidskrifter.

Fritidshus. Hyr våra populära fritidshus och lägenheter i Cagnes-sur-Mer utanför Nice på franska rivieran, i Fuengirola på spanska solkusten och i Klövsjö i Jämtlandsfjällen.

Pensionsrådgivning. Du får kostnadsfri pensionsrådgivning Akademikerförsäkring och Skandia.

Vill du ha rådgivning? Gå in på svardirekt.akademssr.se eller ring 08-617 44 00

Medlemsavgifter per månad, exkl a-kassa. Avgifterna gäller från 1 juli 2015.

Ordinarie avgift, arbetar mer än halvtid	260 kronor	Eget företag (serviceavgift för eget företag tillkommer med 380 kronor inkl moms)	83 kronor
Deltidsarbetande, 50 % eller mindre	198 kronor	Anställning halvtid eller mindre + eget företag (serviceavgift för eget företag tillkommer med 250 kronor inkl moms)	198 kronor
Nyexaminerad med anställning, max två år efter avslutad grundutbildning	135 kronor	Utländsk anställning och arbetar utomlands	94 kronor
Introduktionsmedlem, max två år	135 kronor	Pensionär	73 kronor
Doktorand	146 kronor	Etableringsmedlem	100 kronor, engångsbelopp
Föräldraledig, sjukskriven, studieledig mer än tre månader (anställda)	112 kronor	Student	Kostnadsfritt under hela studietiden
Arbetsökande 100 %	94 kronor		

Om du är medlem i Akademikernas a-kassa tillkommer 140 kronor/månad.

Du betalar väl med autogiro? Ett enkelt sätt att spara miljön! Anmäl dig på akademssr.se/autogiro

Snart införs avgift på 35 kronor för pappersfaktura. Du behöver inte betala fakturaavgift om du betalar med autogiro eller e-faktura.

Glöm inte att meddela ändrad anställning, arbetslöshet, föräldraledighet, långtids-sjukskrivning osv – vi får ingen sådan information automatiskt från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan eller a-kassan. Det är viktigt för att du ska få rätt service och rätt medlemsavgift. Inga avgifter betalas tillbaka retroaktivt.

Har du frågor om ditt medlemskap, avgifter eller liknande?
Kontakta oss på 08-617 44 00 eller medlem@akademssr.se.

Logga in på
Mina sidor och
kontrollera
dina uppgifter

Analys
**Motigt för
demokratin**

Spaning
**Politiker väljer
egna kanaler**

Porträtt
**Underbarnet som
sprider demokrati
i orten**

